

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 227

ISSN 1849-7837 // Zagreb, studeni 2015. // Godina XXI.

Potpišite peticiju! Iskažite solidarnost sa starijima!

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Krešimirov trg 2, 10 000 Zagreb
tel: 0146 55 146 • 0146 35 202 • e-mail: suh@zg.t-com.hr • www.suh.hr

ZAŠTO?

- Svaki treći građanin stariji od 65 godina je siromašan; četvrti smo po siromaštvu starijih u Europskoj uniji
- 630.000 umirovljenika (55%) ima mirovine niže od 2.000 kuna; među tri smo zemlje EU po udjelu prosječne mirovine u prosječnoj plaći (39 posto)
- U zadnje tri godine mirovine su usklađene za prosječno 3 kuna
- Ne postoji „socijalna mirovina“ za one bez ikakve mirovine
- Država ne brine o obrani dostojanstva i standarda starijih osoba!

PETICIJA

GLASAM PROTIV SIROMAŠTVA STARIJIH OSOBA

Dvije pobjede Sindikata umirovljenika Hrvatske

str. 5

Vodič HZZO-a

info.HZMO

UVODNA RIJEČ

Usvoji bakicu iz Afganistana

Piše: Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a

Svako vrijeme ima svoje pobjednike i gubitnike. Prošle godine Hrvatska je bila gubitnica, poručivši cijelom svijetu kako ne voli svoje stare. Tada smo u odnosu na prethodnu godinu pali za 26 mjesta na listi od 98 praćenih zemalja od strane Global Age Watcha, i to na 67. mjesto ovog sofisticiranog mjerenja kvalitete života starijih osoba u ključnim područjima - sigurnosti prihoda, zdravstvenom statusu, sposobnostima i poticajnoj okolini. Tada je od EU zemalja iza nas bila samo Grčka.

I eto čuda, ove godine smo se malo popeli, na čak jedno 61. mjesto, a iza nas su od EU zemalja još samo Litva i Grčka. Što je to Hrvatsku učinilo za mrvičak boljom? AgeWatch ima odgovor: nešto malo se podigao postotak zaposlenosti starijih. Ipak nam jasno i dalje jasno poručuju da smo najsiromašnija zemlja u regiji po stopi siromaštva starijih osoba, te podvlače kako nemamo čak tzv. socijalnu penziju.

Tako nam preostaju samo dvije mogućnosti. Prva: Spakirati svoj sirotinjski kofer i otputiti se u Norvešku, koja se ove godine pokazala kao najbolja za starije ljude, a s njom je, među prvih deset, još osam zemalja Zapadne Europe. Možda vam neće poteći med i mlijeko i dobit ćete samo socijalnu potporu (dakako, višu od domicilne mirovinske crkvice), ali osjećat ćete se prihvaćeno, cijenjeno i sigurno. Bez straha od praznog tanjura i hladnog stana.

Druga je mogućnost više psihološke naravi. Kako je Afganistan najgora zemlja u odnosu na svoje stare, baš na posljednjem 98. mjestu, iskoristite trenutnu seobu naroda balkanskom rutom i posvojite koju afganistansku bakicu. Što će vam neka tamo bakica bosih nogu i izderanih stopala koja gaca oranicama i preplivava Sutlu? Zbog samopoštovanja. Zbog unutarnje ravnoteže. Zbog samozavaravanja. Kako bi u očima afganistanske bakice svoju nesreću prepoznali kao sreću. Da, sreća je prihvatljiv osjećaj koji nastane nakon razmišljanja o nesreći drugih ljudi i to je ovih dana nacionalni sport starijih osoba.

Postoji li ipak i treći način? Da - tako da ozbiljno shvatimo Global AgeWatch Indeks kao mogućnost prepoznavanja politika i mjera kojima je moguće poboljšati živote starijih osoba. Socijalna penzija bila bi dobar početak. Više od 100 zemalja u svijetu ima neku varijantu takvog temeljnog dohotka za stare, a većina ga je uvela posljednjeg desetljeća. Zemlje shvaćaju, zemlje uče, zemlje djeluju. Poimaju da će boljom pokrivenošću mirovinama ostvariti vjerojatnost boljeg razvoja, manjeg troška za socijalnu i zdravstvo. Adekvatnijim mirovinama i većim postotkom pokrivenosti starijih osoba državnom potporom, raste broj nekih sretnijih ljudi. A i nije preskupo.

Istraživanje u 50 zemalja je otkrilo kako je cijena univerzalne penzije za sve ljude starije od 65 godina između 0.4 posto BDP-a u Burkini Faso, do 1,8 posto u Kini. Pa opet, mnogi, poput Hrvatske, čekaju Godota i škrtare na čovjeku da bi velikodušno, prije mjesec dana donijeli odluku da za 11.090 radno nesposobnih samaca starijih od 65 godina povećaju zajamčenu minimalnu naknadu s 800 na 920 kuna. Pa hajde ti preživi bez afganistanske bakice...

IZVRŠNI ODBOR FERPE

SUH u Direkciji!

U Briselu je 26. i 27. listopada održana prva sjednica Izvršnog odbora Ferpe/Europske federacije umirovljenika i starijih osoba pod predsjedanjem nove generalne tajnice Carle Cantone. Za jedinu hrvatsku članicu SUH veliki je uspjeh što je u Direkciju Ferpe izabran predstavnik SUH-a. Iako je predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović jedan i pol mandat bila predsjednica Ženskog komiteta Ferpe, te po tom osnovu i članica Direkcije, ovo je prvi puta da se Hrvatsku izabralo za članicu tog najvišeg tijela odlučivanja. U Direkciji su i predstavnici Nizozemske, Portugala, Velike Britanije, Belgije, Mađarske, Italije i Austrije.

Na ovoj je sjednici izabran i novi predsjednik Michel Devacht iz francuskog CFDT, članovi Financijskog odbora, kao i članovi Statutarnog odbora za izradu novog temeljnog dokumenta, u koji je također izabrana Jasna A. Petrović.

Najzanimljiviji je i najvažniji politički dokument koji je izložila Carla Cantone, prezentirajući svoju listu od devet prioriteta, među kojima su i na izgled manje važne stavke poput uređenja i „punjenja“ web

stranice, ali i značajna pitanja poput konačnog dobivanja zaslužene pozicije unutar ETUC/Europske sindikalne konfederacije, te bliska suradnja s odborom za socijalna pitanja i s Ženskim komitetom.

Nadalje, Cantone smatra važnim ojačati vidljivost Ferpe u suradnji s Europskim parlamentom, ali i uspostaviti ili ojačati povezanost s drugim srodnim organizacijama. Smatra osobito važnim suradnju s mladima unutar sindikalnog pokreta i nevladinog sektora, jer principi međugeneracijske solidarnosti moraju biti zajednički zagovarani. Najposlije, drži važnim da se pokrene donošenje Povelje o pravima starijih osoba. Svi su prijedlozi pozdravljeni i prihvaćeni.

Monserat Mir, novoizabrana konfede-

ralna tajnica ETUC-a je vrlo detaljno i otvoreno obrazložila viđenje buduće suradnje Ferpe s Odborom za socijalna pitanja, te svim područjima za koje je zadužena (poput ravnopravnosti, siromaštva i sl.). Naglasila i potrebu zajedničkih aktivnosti po pitanju siromaštva, te nasilja nad starijim ženama.

Henri Louerdelle, detaljno je prezentirao situaciju u vezi Ferpine tzv. narodne inicijative za donošenje europske legislative vezano uz pitanje dugoročne skrbi, a koja je odbijena od strane Europske komisije, te se čini realnom opcija pokretanja nove inicijative.

Održana je i sjednica novog Ženskog komiteta Ferpe te je jednoglasno za novu predsjednicu izabrana Ana Martinez Lopez.

PREDIZBORNI RAZGOVORI

Zajedništvo za umirovljenike

Posljednji u nizu razgovora održanih s predstavnicima umirovljeničkih sekcija ili stranka, održan je 2. studenoga sa Strankom umirovljenika, koja je koalicijski partner stranke „Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti“. U razgovoru su sudjelovali u predsjednik SU-a Lazar Grujić i politički tajnik Žarko Delač, a u ime SUH-a predsjednica Jasna A. Petrović, zamjenik Milan Tomičić i potpredsjednica Biserka Budigam. Petrović je prvo prezentirala zahtjeve iz peticije „Glasam protiv siromaštva starijih osoba“, koju su Grujić i Delač u potpunosti podržali.

Nadalje, Stranka umirovljenika je naglasila da je u cijelosti prihvatila program aktivnosti za umirovljenike koji se provodi u gradu Zagrebu, koji ima dugogodišnje pozitivne rezultate, a obje su se strane složile kako je Zagreb dokazao svoju socijalnu osjetljivost upravo prema ranjivim skupinama, među kojima su umirovljenici i starije osobe. Drže također da treba ići u reformu mirovinskog sustava kako bi se mirovine povećale, te provesti reformu socijalnih prava.

Nešto življa rasprava je bila u drugom mirovinskom stupu stoga što SUH zagovara zamrzavanje i pretvaranje drugog mirovinskog stupa u dobrovoljni, te uvođenje posve novog mode-

la drugog mirovinskog stupa po uzoru na većinu europskih zemalja, a SU ima dihotomniji pristup.

Predstavljena je i SUH-ova kampanja „Zaustavimo zlostavljanje starijih!“, što su iz stranke pozdravili i podržali. Uglavnom, razgovori su vođeni i u vezi buduće suradnje nakon izbora, kada se očekuje da će ova stranka moći biti još jedan kanal prema parlamentu, iako ne i s vjerojatnošću izbornog mjesta. SU je stoga naglasio kako će nastaviti na aktivnostima za okupljanje i zajedničko djelovanje umirovljeničkih stranaka.

Iskažite solidarnost sa starijima!

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Krešimirov trg 2, 10 000 Zagreb

tel: 01/46 55 146 • 01/46 35 202 • e-mail: suh@zg.t-com.hr • www.suh.hr

ZAŠTO?

- Svaki treći građanin stariji od 65 godina je siromašan; četvrti smo po siromaštvu starijih u Europskoj uniji
- 630.000 umirovljenika (55%) ima mirovine niže od 2.000 kuna; među tri smo zemlje EU po udjelu prosječne mirovine u prosječnoj plaći (39 posto!)
- U zadnje tri godine mirovine su usklađene za prosječno 5 kuna
- Ne postoji „socijalna mirovina“ za one bez ikakve mirovine
- Država ne brine o obrani dostojanstva i standarda starijih osoba!

PETICIJA

GLASAM PROTIV SIROMAŠTVA STARIJIH OSOBA

Sindikata umirovljenika Hrvatske poziva Vas da potpišete ovu peticiju u znak solidarnosti s hrvatskim umirovljenicima i starijim osobama!

ZATO!

1. IZGRADIMO ZID PROTIV SIROMAŠTVA STARIJIH OSOBA

- ▶ Povećati mirovine za sve one koji su umirovljeni nakon 1.1.1999. godine (zakinuti su za oko 19 posto)
- ▶ Uvesti minimalnu mirovinu u visini 50% od minimalne plaće
- ▶ Uvesti tzv. socijalnu mirovinu (državnu naknadu za starije od 65 godina bez mirovine) na teret proračuna.

2. POBOLJŠAJMO MODEL USKLAĐIVANJA MIROVINA

- ▶ Uvesti novi model usklađivanja mirovina s rastom plaća zaposlenih i potrošačkim indeksom izrađenim posebno za usklađivanje mirovina
- ▶ Potrošački indeks za mirovine ne smije se računati na temelju kretanja svih cijena, već samo cijena hrane, stanovanja, zdravlja i prijevoza
- ▶ Dva puta godišnje mirovine usklađivati s povoljnijim faktorom (porast plaća ili potrošačkog indeksa), a jednom godišnje s rastom bruto društvenog proizvoda.

3. UNAPRIJEDIMO ZAŠTITU I PARTICIPACIJU UMIROVLJENIKA

- ▶ Uvesti posebnog pravobranitelja za starije osobe
- ▶ Uvesti savjetodavna tijela za umirovljenike i starije osobe na razini županija, gradova i općina.

**ZAHTJEVE
PODRŽANE
VAŠIM
POTPISIMA
UPUTIT ĆEMO
NOVOJ VLADI!**

Sindikata umirovljenika Hrvatske pokrenuo je potpisivanje peticije protiv siromašnja starijih osoba, s transparentnim zahtjevima koje će uputiti budućoj vladi, koja god bila. Na konferenciji za novinare održanoj 29. listopada u Radničkom domu u Zagrebu pokrenuta je akcija prikupljanja potpisa solidarnosti.

„Dosta je tretiranja starijih osoba kao društvenog tereta i troška. U predizbornim nastupima političari su pokazali da nemaju pojma kolika je prosječna mirovina u Hrvatskoj, niti su svjesni da je svaka treća osoba starija od 65 godina - siromašna. Oni bi dalje rezali, kratili, smanjivali. Ovom peticijom tražimo potpis na naše zahtjeve u borbi protiv siromaštva starijih. Zar je neobično tražiti minimalnu mirovinu ili „popravak“ aktualne vrijednosti mirovine, koja je još uvijek nezakonito niža za 19 posto? Nisu li i tri prošle vlade obećavale tzv. socijalnu mirovinu, tj. državnu naknadu za starije od 65 godina koji nisu ostvarili pravo na mirovinu? Tko to misli da može upravljati državom u kojoj se mirovine zamrznu ili se u tri godine usklade samo za 5 kuna? Hrvatska mora izraditi svoju strategiju prema starijima jer zemlja koja ne voli svoje stare nije vrijedna biti domovinom“, ustvrdila je predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, pokrećući ovu inicijativu.

Pressica je održana u pauzi 25. sjednice Predsjedništva Glavnog odbora SUH-a na kojoj su detaljno razrađene upute o načinu prikupljanja potpisa. Za razliku od nekih drugih umirovljeničkih udruga, Sindikat umirovljenika je izabrao svoje članove, a ne kan-

didatske liste. SUH bira borbu za prava starijih, a ne uhljebničke pozicije. Suhovci iz 14 županija pokrenuli su potpisivanje peticije i očekuju prikupljanje najmanje 10.000 potpisa u mjesec dana, koliko će trajati akcija. Građani svih generacija po prvi put mogu izraziti solidarnost sa starijima. Razlog više: Obzirom da smo saznali kako smo po siromaštvu starijih na EU listi odmah iza Bugarske, Letonije i Rumunjske, potpisivanje peticije je najmanje što možemo učiniti.

Na Izvršnom odboru Ferpe (Europske federacije za umirovljenike i starije osobe) 27. listopada u Briselu predstavnici dvadesetak zemalja su informirani o ovoj akciji hrvatskih umirovljenika i dali su punu podršku. Pisma i e-mailovi solidarnosti stižu sa svih strana.

PORUKE PODRŠKE IZ INOZEMSTVA

Generalna tajnica Ferpe Carla Cantone uputila je odmah poruku podrške, u kojoj naglašava kako u ovo vrijeme štednje, zakidanja i siromaštva diljem Europe, FERPA ohrabruje i poziva sve svoje članice da i sami potpišu peticiju hrvatskog SUH-a u ime solidarnosti.

Talijanski sindikat umirovljenika Spi-Cgil, „u svjetlu zajedničke borbe europskog sindikalnog pokreta, bori se za bolja prava i položaj umirovljenika i starijih osoba, te podržava peticiju SUH-a, očekujući da će buduća hrvatska vlada pozitivno odgovoriti na zahtjeve.“

Sekcija umirovljenika Mađarskog sindikalnog foruma u potpunosti podupire peticiju kojoj je ciljem zaštititi dostojanstvo i primjereni životni standard hrvatskih umirovljenika. „Izražavam punu solidarnost sa vašim zahtjevima, jer konačno treba demontirati siromaštvo starijih ne samo u Hrvatskoj, već širom Europe.“ Mađarske kolege naglašavaju kako i oni traže uvođenje instituta posebnog pravobranitelja za starije osobe.

Na 11. sjednici Predsjedništva VSSSH podnesena je informacija o akciji prikupljanja potpisa SUH-a te je dobivena puna podrška. U dopisu koji je potpisao predsjednik SSSH-a Mladen Novosel, naglašava se kako se poziva i radnike da potpišu peticiju i tako pridonesu borbi za obranu dostojanstva i standarda starijih osoba.

PETICIJA ONLINE!

Svoj glas protiv siromaštva starijih može svatko dati i ONLINE, putem interneta. Glasajte protiv siromaštva na internetskoj stranici SUH-a: <http://www.suh.hr/> ili na http://www.peticija24.com/glasam_protiv_siromatva_starijih_osoba

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

E-mail:

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

1. pobjeda: „Božićnica“ i blokiranima

13. listopada na Nacionalnom je vijeću podržana i upućena Vladi RH na usvajanje odluka o „božićnici“, odnosno o jedno-kratnom novčanom primanju iz Umirovljeničkog fonda (iz novca koji je preostao od povrata duga umirovljenicima). SUH je pozdravio primjenu socijalnih kriterija.

14. listopada Vlada Republike Hrvatske je usvojila takvu odluku.

Isti dan, 14. listopada, Sindikat umirovljenika Hrvatske uputio je hitnu inicijativu ravnatelju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Srećku Vukoviću tražeći da se posebnim uputama omogući da jednokratnu novčanu pomoć dobiju i umirovljenici čiji su računi blokirani. „SUH upozorava kako je riječ o primanju socijalne naravi, te ukoliko se ne omogući da ono dođe na zaštićene račune, bit će kažnjeni zapravo socijalno najugroženiji“, piše u obrazloženju SUH-a.

22. listopada oglašava se udruga „Blokirani“, pretvarajući to u političku kampanju protiv Vlade, a ne u korist građana s bloki-

ranim mirovinama. Prijete, galame, vrijeđaju, predstavljajući se kao jedini glasnogovornici svih 320 tisuća blokiranih.

4. studenoga na 39. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje raspravljen je i podržan Pravilnik o načinu obračuna i isplate jednokratnog novčanog primanja. Nakon konzultacija s Ministarstvom financija i drugim relevantnim stranama, HZMO je pronašao pravno rješenje te je inicijativa SUH-a ugrađena u Pravilnik i Vlada RH je dopunila svoju odluku. Primatelji mirovina čiji su računi blokirani, tu tzv. božićnici primit će na zaštićeni račun.

SUH je još jednom pokazao kako se može djelotvorno i brzo pokretati inicijative i postizati kvalitetne promjene. Primjerice, kao što je prije nekoliko mjeseci postigao ukidanje diskriminacije starijih od 65 godina pri produljenju vozačke dozvole, tako smo i ovaj put postigli poboljšicu u korist umirovljenika, bez velike buke. Naime, Hrvatska ima svoje institucije i procedure, te nije mudro niti potrebno neprekidno voditi predizborne kampanje.

2. pobjeda:

Svima informacija o ovrsi nad mirovinom!

SUH je još 30. srpnja 2012. godine uputio ravnatelju HZMO-a žurnu zamolbu za uvođenje dopune podataka o ovrhama u obavijesti o mirovini, jer se ne navodi ovrhovoditelj, niti broj ovrhe, a taj izostanak uzrokuje štetu umirovljenicima, jer katkad dvostruko plaćaju isti račun. Na žalost, odgovor nikad nije stigao, unatoč požurnicama.

Nakon toga je SUH 6. prosinca 2012. godine, zbog velikog broja pritužbi umirovljenika i drugih starijih osoba, podnio Vladi Republike Hrvatske hitnu inicijativu za izmjene i dopune Ovršnog zakona kojima bi se uvela obveza ovrhovoditelja da obavijesti ovršenika o visini duga i roku za njegovo podmirenje; obveza unošenja podataka na izvod o plaći ili mirovini o ovrhovoditelju i dugu, te propisala neovršivost dijela plaće ili mirovine neophodne za život. Iako se postiglo da se mirovine više ne ovršuju iznad trećine iznosa, obveza informiranja o ovrsi nije prihvaćena.

11. veljače 2013. delegacija SUH-a je obavila službeni posjet HZMO, gdje se postavilo i pitanje kršenja prava primatelja mirovina na informiranje o tome što i zašto im se usteže iz mirovine. Saznali smo kako HZMO ima sporazume s bankama, te da je moguće revidirati protokol kao dodatak ugovoru, kojim bi se proširio broj informacija u obavijesti o mirovini, a što zahtjeva dodatne napore i tehničke prilagodbe od strane HZMO-a koji podatke treba dostavljati, te pristanak banaka da ih uključe u obavijest koju će dostaviti korisniku mirovine. Od svega toga nije bilo ništa. Na naše požurnice nismo primili odgovor.

SUH je bitku nastavio kroz Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, gdje je na više sjednica zahtijevao od nazočnih predstavnika HZMO-a, te Ministarstva rada i mirovinskog sustava da se problem prava na informaciju o ovrhama nad mirovinama konačno riješi. Ministarstvo je pokušalo obaviti razgovor s bankama da u obavijest o mirovini unesu i podatke o ovrhama, ali su one, kako smo izviješteni, odbile.

Od 20. ožujka 2014. borba za pravo na informiranje preseljena je i na Upravno vijeće HZMO-a, od kada gotovo i nije bilo sjednice na kojoj predsjednica SUH-a nije postavila to pitanje. Konačno je ravnatelj HZMO-a izvijestio kako se od početka 2015. može preko Online usluge, odnosno kroz sustav e-građanin, dobiti informa-

cija o ovrhovoditelju, glavnici ovrhe i inom. Prvi korak je napravljen, ali se odnosi samo na informatički „pismene“ i u posjedu odgovarajućeg elektroničkog pomagala. Dakle, to je mogućnost samo za oko 9 posto starijih od 65 godina, ali i to uz prethodnu prijavu i korištenje pristupne šifre.

21. svibnja 2015. predstavica SUH-a je, uz podršku predstavnika sindikata u Upravnom vijeću, postigla da se na 35. sjednici usvoji nalog rukovodstvu HZMO-a da poduzme aktivnosti prema bankama kako bi se ishodilo uključivanje informacija o ovrhama u obavijest o mirovini. Sindikalni predstavnik je jasno rekao kako se poslodavci kao isplatiitelji plaća nikada ne bi usudili izvršiti bilo kakvu ustegu, bez pismene informacije o kakvoj se ustegi radi.

Konačno, 4. studenoga 2015. na 39. sjednici Upravnog vijeća HZMO-a podnesena je informacija o poduzetim sastancima s predstavnicima Ministarstva financija, FINA-e, Hrvatske narodne banke i Hrvatske udruge banaka, na kojem se HZMO obvezao obavijestiti poslovne banke o načinu provođenja obavještanja korisnika o ustegama iz mirovinskih primanja. Obavijest o ustegama je izrađena i upućena na testiranje u studenom o.g., a neke manje banke su odmah potvrdile kako će je primijeniti od početka sljedeće godine. Obavijest bi sadržala podatak o ovrhovoditelju, ukupnoj svoti ustega, obračunatoj mjesečnoj svoti, broju dokumenta i broju računa ovrhovoditelja.

Kako velike banke iskazuju nevoljkost primijeniti obvezu informiranja ovršenih korisnika mirovina o ustegama, organizirat će se daljnji razgovori s Hrvatskom udrugom banaka, kako bi se obavještanje započelo primjenjivati od početka sljedeće godine za sve ovršene umirovljenike, neovisno u kojoj banci imaju račun.

Sporo? Dakako. No, zanimljivo je kako osim SUH-a nitko do sada nije uopće postavio to pitanje ili pokrenuo javnu inicijativu, a poznato je da umirovljenici, zbog neimanja informacije o ovrsi, ako imaju više ovrha u realizaciji ili na čekanju, katkad duplo plate račune za koje nekako skupe novce, ne znajući da su oni već ovršeni, ili da im se „skida“ dug koji zapravo ne postoji, a oni ne mogu reagirati jer ne znaju što im se usteže. Sada bi se, nakon tri i pol godine borbe, taj problem konačno riješio zahvaljujući SUH-u.

Elektroničke usluge Zavoda u sustavu e-Građani

Elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje dio su elektroničkih javnih usluga u okviru projekta e-Građani preko kojeg se omogućava pristup svim elektroničkim javnim uslugama na jednom mjestu, na internetskoj adresi sustava **www.gov.hr**.

Zavod poziva sve građane da u poslovnicama Financijske agencije (FINA) zatraže jedinstveni elektronički identitet.

Usluge dostupne na Korisničkim stranicama Zavoda **www.mirovinsko.hr** ili usluge e-Građani su:

- izdavanje elektroničkog zapisa o radnopravnom statusu
- provjera vjerodostojnosti izdanog elektroničkog zapisa
- pretkompletiranje podataka (putem tiskanice Obavijesti o namjeri podnošenja zahtjeva za odlazak u mirovinu, 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za mirovinu)
- besplatni informativni izračun mirovine
- uvid u podatke o prijavama na osiguranje i odjavama s osiguranja
- uvid u podatke o stažu, plaći i osnovici koje je za pojedine godine prijavio poslodavac
- uvid u podatke o drugom dohotku na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje
- provjera OIB-a za umirovljenike HZMO-a
- Kalkulator doplatka za djecu
- dostava obavijesti u Osobni korisnički pretinac.

Korisnicima mirovinskog primanja kojima HZMO provodi ustegu iz mirovinskog primanja, a dodijeljeno im je korisničko ime i lozinka za e-Građane, omogućen je uvid u podatke o obračunatim ustegama iz mirovinskog primanja putem Osobnog korisničkog pretinca. Podaci sadrže ustegu iz Obavijesti o mirovinskim

primanjima za određeni mjesec razrađene prema vrsti i ukupnoj svoti ustega, mjesečnoj svoti ustega u kunama, nazivu pravne osobe ili imenu i prezimenu ovrhovoditelja/vjerovnika i broju računa te broju dokumenta.

Dodatne informacije mogu se dobiti i na infotelefonu +3851 45 95 011 i +3851 45 95 022 radnim danom od 8 do 16 sati te na internetskim stranicama Zavoda.

Podsjećamo – važno je znati

- Zavod redovito podsjeća korisnike da staž ostvaren u inozemstvu mora biti potvrđen od strane inozemnog nositelja u državama s kojima je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju ili se primjenjuju uredbu EU-a o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti kako bi se zadovoljio uvjet staža potreban za stjecanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja.
- Ove će se godine razgovorni dani s predstavnicima njemačkog mirovinskog osiguranja održati 8. prosinca u Splitu te 9. i 10. prosinca u Imotskom. Tijekom održavanja razgovornih dana korisnici mogu podnijeti Zahtjev za utvrđivanje razdoblja osiguranja navršenih u inozemstvu na tiskanici koja je dostupna na internetskoj stranici ili u područnim službama/uredima i ispostavama Zavoda.
- Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo (dobrovoljno) osiguranje ako od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu na osiguranje u tom roku. Produženo osiguranje je dobrovoljno i bez ograničenja, a može se ostvariti i prema uredbama EU-a i nakon prestanka osiguranja u državi članici EU, odnosno državi s kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju.

Svim umirovljenicima jednokratno novčano primanje

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 14. listopada 2015. donijela Odluku o isplati jednokratnog novčanog primanja iz sredstava koja pripadaju Republici Hrvatskoj kao članu Umirovljeničkog fonda (Narodne novine, broj 112/2015), koja je stupila na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, odnosno 24. listopada 2015.

Ovom Odlukom utvrđeno je da će se jednokratno novčano primanje isplatiti svim korisnicima mirovinskih primanja ostvarenih u Republici Hrvatskoj i s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, zatečenih u isplati 30. studenoga 2015., u iznosu koji se određuje prema visini mirovinskog primanja na sljedeći način:

- osobama s mirovinom do 1.000 kn isplatit će se 325 kn,
- osobama s mirovinom između 1.001 i 2.000 kn isplatit će se 225 kn,
- osobama s mirovinom između 2.001 i 3.000 kn isplatit će se 145 kn,
- osobama s mirovinom od 3.001 kn i više isplatit će se 100 kn.

Pravo na jednokratno novčano primanje ostvaruju i korisnici mirovina i naknada u vezi s profesionalnom rehabilitacijom, korisnici mirovinskih primanja koji su mirovinu ostvarili na temelju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju ili primjenom pravnih propisa Europske unije u Republici Hrvatskoj ovisno o ukupnom iznosu mirovinskog primanja, a 100 kn dobit će i korisnici mirovinskih primanja priznatih na teret nositelja socijalnog osiguranja iz republika bivše SFRJ koja se isplaćuju u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje će prema Odluci Vlade RH (nakon 18. prosinca 2015.) obaviti isplatu jednokratnog novčanog primanja.

KORISNICI MIROVINA - u listopadu 2015.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	502 888	2.471,13 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	8 594	3.418,50 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	87 619	2.152,24 kn
Prijevremena starosna mirovina	167 675	2.331,24 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	71	2.649,33 kn
Invalidska mirovina	135 903	1.843,67 kn
Obiteljska mirovina	229 421	1.881,66 kn
UKUPNO - ZOMO	1 132 171	2.238,17 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Ukupno	13 485	3.476,66 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBR		
Ukupno	72 277	5.099,79 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 850	2.804,12 kn
SVEUKUPNO	1 223 637	2.423,92 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međun. ugovora - isplata u listopadu 2015. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za kolovoz 2015. (5.712,00 kn)
Prosječna mirovina za rujan 2015.	2.481,11 kn	43,44%
Prosječna ukupna starosna mirovina za rujan 2015.	2.732,00 kn	47,83%
Prosječna starosna mirovina za rujan 2015. s m. stažem od 40+ godina	4.108,45 kn	71,93%

Korisnici mirovina - muškarci (45,70%)	559 686
Korisnici mirovina - žene (54,30%)	665 097
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,19
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s m.stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,07%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s m. stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,44%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.062.000.000 kn

Od obrade mirovina za rujan 2015. (isplata u listopadu 2015.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013) obustavljena je isplata mirovine za 2 037 korisnika (36 korisnika mirovine s prebivalištem u RH i 2 001 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Srednjošolska služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Za nakladnika:
Srećko Vuković

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U STUDENOM 2015.

Iz sadržaja:

- Novi lijekovi za karcinome na listama lijekova HZZO-a
- Nova Brailleova elektronička bilježnica na Popisu pomagala
- HZZO raspisuje novi javni natječaj za financiranje pripravnčkog staža
- Radi smanjivanja listi čekanja HZZO sklopio ugovore za 20 055 novih postupaka HZZO na simpoziju Udruge poslodavaca u zdravstvu u Opatiji

NOVOSTI U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) na 94. redovnoj sjednici održanoj 23. listopada 2015. godine donijelo je niz odluka, od kojih u nastavku donosimo najvažnije.

Novi lijekovi za karcinome na listama lijekova HZZO-a

Na liste lijekova HZZO - uvršteno je ukupno 105 novih pakiranja lijekova (80 na osnovnu i 25 na dopunsku listu lijekova).

Najveći dio čine novi generički lijekovi, lijekovi koji su kliničke paralele i dodatni oblici već postojećih lijekova na listama lijekova HZZO-a.

Na liste lijekova HZZO-a stavljeno je 11 novih lijekova (eltrombopag za liječenje idiopatske trombocitopenične purpore, rezervni antibiotik - tedizolid fosfat, darunavir + kobicistat za liječenje HIV infekcije, ledipasvir+sofosbuvir za liječenje kroničnog C hepatitisa, bendamustin za liječenje kronične limfocitne leukemije i non-Hodgkin limfoma, brentuksimab vedotin za liječenje limfoma, pertuzumab za liječenje metastatskog karcinoma dojke, krizotinib za liječenje ALK pozitivnih karcinoma pluća, dabrafenib za liječenje melanoma, olaparib za liječenje BRCA pozitivnih karcinoma jajnika te kontrastno sredstvo ioflupan), a uz 4 već postojeća lijeka je proširena primjena u novim indikacijama (certuzumab pergol za artritis, denosumab za koštane metastaze solidnih tumora, pazopanib za sarkom mekih tkiva i cetuksimab za liječenje karcinoma pločastih stanica glave i vrata).

Na taj način oboljelim osiguranim osobama HZZO-a postaju dostupniji novi lijekovi što po-

boljšava kvalitetu zdravstvene zaštite u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja.

Među novim lijekovima nalazi se i nekoliko tzv. „pametnih“ kao i lijekova za koje je HZZO novim modelom ugovaranja dodatno osigurao plaćanje samo učinkovitog liječenja. Riječ je o lijekovima za liječenje kroničnog C hepatitisa, metastatskog karcinoma dojke, ALK pozitivnih karcinoma pluća te BRCA pozitivnih karcinoma jajnika.

Nova Brailleova elektronička bilježnica na Popisu ortopedskih i drugih pomagala

Na Popis ortopedskih i drugih pomagala (u daljnjem tekstu: Popis pomagala), koji je sastavni dio Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima uvršteno je novo pomagalo - Brailleova elektronička bilježnica, praktičnih dimenzija i jednostavnog načina korištenja za potrebe slijepih osiguranih osoba HZZO-a.

Preporuka za uređaj za potpomognuto disanje tijekom spavanja moći će se od sada dobiti i u Laboratoriju za poremećaje disanja tijekom spavanja, u Zavodu za pulmologiju KBC Rijeka i u Laboratoriju za polisomnografiju u Klinici za plućne bolesti te u KBC Split. Na taj način omogućiti će se lakša dostupnost i skratiti vrijeme čekanja na dijagnostiku takvih poremećaja.

Na Popis pomagala uvrštena je i maska za uređaj za potpomognuto disanje koja prati trendove smanjivanja dimenzija kako bi bila što ugodnija za nošenje i kako bi se ostvarila što bolja suradnja s pacijentom prilikom njezinog korištenja.

Količina dijagnostičkih trakica za mjerenje glukoze u krvi uređajem povećana je na 2500 komada na godinu za djecu do 18. godine života oboljelu od dijabetesa, s lošom regulacijom šećera u krvi koja su na terapiju inzulinom. Do sada se moglo ostvariti pravo na do najviše 2000 komada trakica na godinu.

Ovom odlukom HZZO ponovno je pokazao kako osobito skrbi za najosjetljiviji dio naše populacije, za djecu oboljelu od kronične i neizlječive bolesti.

Na Popis pomagala HZZO-a uvrštena su i pomagala nove generacije iz grupe „Pomagala kod šećerne bolesti“ i to set za brzo očitavanje glukoze u krvi i dijagnostičke trakice koje omogućavaju pouzdane i točne rezultate mjerenja za vrlo veliki raspon hematokrita.

Nadalje, uvrštene su i igle za injektor za terapiju šećerne bolesti, s naglaskom kako se radi o iglama dimenzija osobito prilagođenih maloj djeci.

HZZO raspisuje novi javni natječaj za financiranja pripravničkog staža

Radi nastavka financiranja pripravničkog staža doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije u 2015. godini Upravno vijeće HZZO-a donijelo je Odluku o raspisivanju 2. Javnog natječaja, koji će biti objavljen u mjesecu studenom 2015. godine, kako bi obuhvatili doktore i magistre koji su diplomirali u rujnu i listopadu 2015. godine.

Radi smanjivanja listi čekanja HZZO sklopio ugovore za 20 055 novih postupaka

Kako bi se maksimalno skratile liste čekanja na zdravstvenu zaštitu HZZO je prihvatio ponude svih zdravstvenih ustanova koje su se javile na natječaj za sklapanje ugovora za provođenje dijagnostičkih postupaka na koje se najduže čeka, a to su postupci magnetske rezonance (MR), kompjutorizirane tomografije (CT), elektroencefalografije (EEG), elektromioneurografije (EMNG), ultrazvuka lokomotornog sustava i ultrazvuka dječjih kukova.

Stoga će za razdoblje do 31. prosinca 2015. godine HZZO sklopiti ugovore za ukupno 20 055 novih postupaka: 11900 postupaka MR, 6700 postupaka CT, 160 postupaka EEG, 700

postupaka EMNG, 550 postupaka UZV dječjih kukova i 45 UZV lokomotornog sustava, i to s ponuditeljima: Poliklinikom Medikol u Zagrebu (za 2300 postupaka MR, 1500 postupaka CT, 65 postupaka EEG i 280 postupaka EMNG), Poliklinikom Maja i Krešimir Čavka u Zagrebu (za 1000 postupaka MR i 900 postupaka CT), Poliklinikom Sveti Rok u Zagrebu (za 600 postupaka MR), Poliklinikom dr. Ivan Drinković u Zagrebu (za 500 postupaka MR), Specijalnom bolnicom Sv. Katarina u Zagrebu (za 1000 postupaka MR), Poliklinikom Aviva u Zagrebu (za 100 postupaka CT, 30 postupaka EEG, 25 postupaka EMNG i 45 postupaka UZV lokomotornog sustava), Specijalnom bolnicom Sv. Katarina podružnicom u Zagrebu (65 postupaka EEG, 395 postupaka EMNG i 550 postupaka UZV dječjih kukova), Poliklinikom Vura u Karlovcu (za 200 postupaka MR), Poliklinikom Medikol podružnicom u Čakovcu (za 1700 postupaka MR), Poliklinikom Medikol podružnici u Osijeku (za 1300 postupaka MR), Poliklinikom Medico u Rijeci (za 300 postupaka MR i 450 postupaka CT), Poliklinikom Medikol podružnici u Rijeci (550 postupaka CT), Poliklinikom Kalajžić u Splitu (za 1000 postupaka MR i 1025 postupaka CT) te Poliklinikom Medikol podružnicom u Splitu (za 2000 postupaka MR i 2175 postupaka CT).

Osigurane osobe HZZO-a koji se nalaze na listi čekanja mogu se obratiti najbližoj zdravstvenoj ustanovi prema mjestu prebivališta ili boravišta kako bi se naručile za odgovarajući dijagnostički postupak.

Obavljanje postupaka s liste čekanja u ustanovama s kojima je HZZO sklopio ugovor organizirat će se na način da se osigurane osobe HZZO-a prilikom dolaska u zdravstvenu ustanovu raspoređuju prema hitnosti i dužini čekanja, u skladu s načelima solidarnosti i jednakosti.

Prilikom naručivanja na ugovorene postupke kod novougovorenenih provoditelja zdravstvene zaštite mole se osigurane osobe HZZO-a da otkažu narudžbe na isti postupak u drugim zdravstvenim ustanovama ili da ostave kontakt broj te će ih kontaktirati radnici HZZO-a u svrhu ažuriranja liste čekanja.

S obzirom da je jedan od razloga velikih listi čekanja i nedolazak pacijenata na naručenu pretragu HZZO moli naručene osigurane osobe HZZO-a koje znaju da neće doći na naručeni postupak da svoje narudžbe u bolnicama otkažu.

Ministar zdravlja prim. Siniša Varga najavio je nastavak provedbe niza započetih mjera, provedbu druge faze Nacionalnog plana bolnica, odnosno njihovu funkcionalnu integraciju, završetak sanacije zdravstvenih ustanova 2017. godine

Kako bi se maksimalno skratile liste čekanja na zdravstvenu zaštitu HZZO je prihvatio ponude svih zdravstvenih ustanova koje su se javile na natječaj za sklapanje ugovora za provođenje dijagnostičkih postupaka na koje se najduže čeka

Kako bi se olakšao proces otkazivanja narudžbi, HZZO je omogućio i otkazivanje narudžbi telefonskim pozivom na bijeli telefon 0800 7999, slanjem e-mail poruke na otkazivanje@hzzo.hr (potrebni podaci su: ime i prezime, matični broj osigurane osobe, ustanova u koju je naručena, postupak za koji je naručena, datum termina i kontakt broj telefona) te putem aplikacije e-Gradani.

Uz novi model ugovaranja bolnica i plaćanja po izvršenju, dodatni ugovoreni postupci kao i akcijski programi Ministarstva zdravlja pokazuju koliki se naponi čine da liste čekanja postanu prošlost te da pacijenti koji se nalaze na listama čekanja što prije obave svoju dijagnostiku i dobiju potrebnu zdravstvenu zaštitu u primjerenom roku.

HZZO na simpoziju Udruge poslodavaca u zdravstvu Opatiji

U Opatiji je 29. i 30. listopada 2015. godine održan simpozij Udruge poslodavaca u zdravstvu „Zdravstvena politika (2016. - 2020.) i analiza poslovanja zdravstvenih ustanova u 2015. godini“ na kojem se govorilo o viziji zdravstva u iduće četiri godine.

Ravnateljica HZZO-a Tatjana Prenda Trupeć drugog dana simpozija govorila je o financiranju

zdravstvenog sustava od 2016. do 2020. godine.

Ministar zdravlja prim. Siniša Varga najavio je nastavak provedbe niza započetih mjera, provedbu druge faze Nacionalnog plana bolnica, odnosno njihovu funkcionalnu integraciju, završetak sanacije zdravstvenih ustanova 2017. godine, kao i daljnje financijsko sređivanje sustava koji neće stvarati nove gubitke, a bolnice će na kraju 2017. svoje obveze dobavljačima plaćati u zakonskom roku od 60 dana. Najavio je daljnje jačanje javnog zdravstva uz širenje zdravstvenih prava osiguranika. Podsjetio je i kako je proteklih godina na listu lijekova HZZO-a uvršteno 1639 novih lijekova, među kojima su dvije trećine uvrštene na osnovnu listu lijekova HZZO-a koji u cijelosti osiguravanju osiguranim osobama na teret sredstava HZZO-a. Zamjenik ravnateljice HZZO-a Davor Katavić prezentirao je poslovanje HZZO-a u 2015. godini.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnateljica Tatjana Prenda Trupeć, mag. ing. el. MBA
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Za bolji život umirovljenika

Svečanom sjednicom Podružnice SUH-a Pazin 16. listopada u restoranu "Kod Francuza" u Pazinu obilježeno je 20 godina uspješnog djelovanja SUH-a Podružnice Pazin. Na fešti se okupilo oko 120 osoba, a osim članova udruge odazvali su se i brojni gosti - zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić, gradonačelnik Pazina Renato Krulčić, kao i delegacija Sindikata umirovljenika SPI-CGIL iz talijanskog grada Portogruara, s kojom je pazinska udruga pobratimljena, na čelu s Enzom Zafalom i Brunom Panegaiem. Na svečanosti su bili i zamjenik predsjednika Županijskog povjereništva SUH-a za Istarsku županiju Ivan Radetić, predsjednica pulske podružnice SUH-a Neta Žiković, te predsjednik Gradske udruge umirovljenika Pazinštine Vinko Cerovac i predsjednik pazinske podružnice Hrvatske stranke umirovljenika Vinko Stihović.

Prigodno izvješće podnio je predsjednik pazinskog SUH-a i jedan od njegovih osnivača Vjekoslav Sergio. Podsjetio je na prve dane nastanka udruge i na osnivačku Skupštinu održanu 11. listopada 1995. godine u Spomen domu, gdje je bilo pozvano 50-ak umirovljenika iz cijele Pazinštine. Tada je istaknuto da će cilj SUH-a biti borba za poboljšanje osobnog, materijalnog i društvenog položaja umirovljenika. Na Skupštini je izabrano povjereništvo u sastavu Zorko Šaina - glavni povjerenik, Vjekoslav Sergio - zamjenik glavnog povjerenika, Dušica Ritoša - tajnica, Marija Videkić - blagajnica i članovi Milan Fabris, Milojka Srdoč i Gracijela Zović. U Nadzorni odbor su izabrane Marija Matić, Silvana Grah i Aliče Bogešić.

Sergo je naglasio kako je dobivena velika pomoć od talijanskih kolega, u savjetima i sredstvima. Ta se suradnja stalno širila pa je tako u veljači 1998. godine potpisan Sporazum o pokretanju aktivnosti na bratimljenju podružnica SUH-a iz Istarske županije i podružnica Lega SPI i CGIL iz regija Julijske krajine i Veneto. Pazinci su se tako zbratimili s umirovljenicima iz Portogruara, a ta je suradnja posebno intenzivna od 2007. godine.

Rad pazinskog SUH-a je počeo u drvenoj baraci dok se danas radi u prostoru dodijeljenom od Grada koji je detaljno obnovljen i uređen, pa su uvjeti za rad dobri. Međutim, teško se obnavlja

članstvo i teško se naplaćuje članarina iako iznosi samo 40 kuna godišnje, a podružnici u Pazinu od toga ostaju 22 kune. Samo za obavljanje normalnih aktivnosti potrebno je godišnje 50-ak tisuća kuna. Tu onda uskače pazinski proračun - u 2015. godini sa 11 tisuća kuna. Nešto se uspijee prihodovati od vlastitih djelatnosti poput lutrije na zabavama, ali najviše od donatora.

Sergo je istakao da se sve redovne djelatnosti obavljaju volonterski. Usprkos svemu uspijeva se i donirati u raznim humanitarnim akcijama. Članovi SUH-a Pazina ipak najviše vole zabave, druženja i izlete, u što se uključuje velik broj umirovljenika koji i sami snose troškove. Stvorena je pozitivna klima, a socijalno izolirane starije osobe kroz takve aktivnosti naprosto ožive, vitalniji su i sretniji.

Odlukom predsjedništva SUH-a Pazina dodijeljena su priznanja pojedincima i institucijama za sve ono učinjeno u protekla dva desetljeća. Dobitnici priznanja su: Grad Pazin, Sindikat talijanskih umirovljenika - SPI CGIL Lega di Lemene, Pietro Anese, Vjekoslav Sergio, Zorko Šaina, Gracijela Zović, Rita Dobrila, Marija Velan, Ljubomir Šergo i posmrtno Đurđica Labinjan. Na priznanjima je zahvalio Šaina rekavši da je u radu SUH-a bilo uspona i padova, ali je uvijek bilo volje, snage i spremnosti da se ide dalje. Anese je istakao da se i u Italji i u Hrvatskoj umirovljenici bore za iste ideale istaknuvši kako taj njihov rad vodi ka miru u Europi te naglasio kako se u Pazinu osjeća da je među prijateljima.

Tomičić je upućujući čestitke u ime Središnjice SUH-a rekao da pazinska podružnica slovi kao jedna od najboljih, a svidjelo mu se što je naglašena dobra suradnja s lokalnom zajednicom, što ukazuje da je ova podružnica cijenjena i u Pazinu. Govorio je i o aktivnostima središnjice te najavio da će se skupljati potpisi za peticiju protiv siromaštva starijih osoba.

U kulturno zabavnom programu sudjelovali su učenici Osnovne glazbene škole Martin Tomišić i Deni Erik, osnovci Luka Ladavac, Nikol Mogorović, Karla Bravar, Ana Drndić i Anja Fakin te njena sestra Nina Fakin koja pohađa Pazinski kolegij kao i članovi Folklornog društva Pazin i klape Bukaleta iz Pazina dok je svoje stihove čitala umirovljenica Ana Krnjus. Nakon službenog dijela fešta je nastavljen večerom i plesnom zabavom uz svirku grupe Amigos. (Selvina Benić)

BJELOVAR

Dan iznenađenja

Ove godine održana je godišnja izvještajna skupština Bjelovarske podružnice SUH-a, te ujedno obilježio Međunarodni dan starijih osoba. Ovoga puta je predsjednica Ana Široki osmislila jedno iznenađenje za članove, točnije - za bračne parove koji su zajedno pristupili u članstvo SUH-a. Svaki je par dobio zahvalnicu i buket cvijeća! Dodijeljene su i zahvalnice zaslužnima. Skupštini su prisustvovali i brojni gosti, a radni dio skupštine protekao je vrlo konstruktivno u nazočnosti oko 160 članova i gostiju, koji su se nakon djela, prihvatili i jela. U prelijepom objektu Hotela Central, druženje je nastavljeno uz glazbu i ples te je trajalo do kasno u noć.

U SPOMEN

Marija Cvitaš, osnivačica SUH-a

Umrla je naša Marija 22. listopada u svojoj 84. godini shrvana bolešću s kojom se borila veći dio svoga života. Marija Cvitaš, jedna je od osnivačica Sindikata umirovljenika Hrvatske, aktivno je sudjelovala u osnivanju podružnica u gradu Zagrebu pa je i sama okupila grupu entuzijasta i osnovala podružnicu Novi Zagreb još 26. lipnja 1995. godine. Treba reći da je već 1996. godine podružnica imala 1.293 člana za koje je uredno plaćena članarina.

U Sindikatu umirovljenika Hrvatske imala je niz značajnih funkcija: članica Skupštine i Predsjedništva Glavnog odbora, Nadzornog odbora, kao i niza stručnih odbora i komisija. Pored toga aktivno je sudjelovala i u drugim udrugama: Crveni križ, Caritas, Udruga majki poginulih branitelja. Marija je bila draga i srdačna osoba, pravedna i radišna, posvećena umirovljenicima i starijim ljudima i zbog svega što je darovala drugima usprkos svojoj bolesti moramo je se sjećati po dobru, uz jedno veliko hvala.

Uživanje u Laktašima

Pun autobus čak 46 članova Udruge SUH-a Osijek proladnog i kišovito jutro u 8 sati 14. listopada 2015. godine krenuo je u do tada nama svima nepoznate Terme Laktaši. Pridružilo nam se još četvero prijateljica i prijatelja iz Zagreba, pa nas je bilo ukupno 50 znatiželjnika. Nakon puta od četiri sata, tijekom kojeg smo znatiželjno pogledavali kamo idemo, s jednom pauzom i malo graničnih formalnosti koje su protekle bez problema, konačno smo stigli do mjesta Laktaši.

Pred hotelom San nas je dočekala direktorica Mirjana Čomić i ekipa njenih suradnika, koji su nas srdačno pozdravili i potrčali s kišobranima da ne pokisnemo, jer kiša je nesmiljeno padala. Na recepciji smo se prijavili i primili ključeve soba po unaprijed određenom rasporedu koji smo na vrijeme poslali iz Osijeka. Za to vrijeme vrijedno osoblje je iznijelo našu prtljagu iz autobusa i odnijelo je u naše sobe.

Direktorica hotela nas je tada pozvala u salu na katu gdje je organiziran doček s pićem dobrodošlice i kavom, prigodom čega nam je predstavila svoj tim koji će za vrijeme boravka u Laktašima voditi brigu o nama. Otkrila nam je program boravka, koji se pokazao vrlo bogat i pun atraktivnih sadržaja i svatko je dobio svoj primjerak da ga ponese u sobu. Odlazeći iz dvorane, vidjeli smo već ovješene raspored pregleda kod doktorice Dragane Janković, a pregledi su počeli odmah nakon ručka.

Zatim su nas pozdravili terapeuti Maja, Saša i Đorđe i odmah sastavili raspored terapija, tako da je dobar dio nas već prvi dan obavilo terapije. Sljedećeg jutra čekao nas je poimenični i osobni raspored terapija. Osjetili smo da nam se od prvog momenta pridaje velika pažnja, briga i želja da nam se u svemu udovolji.

Iz dana u dan slijedila su zanimljiva događanja, predavanje o Branku Čopiću o arheološkim istraživanjima u Laktašima i okolici, a jednog kišnog dana direktorica Turističkog ureda nam je održala sjajno predavanje o povijesti Laktaša iz prapovijesti. Kako se u Laktašima upravo održavao Etno sajam, posjetili smo ga i uživali u prerađevinama domaćih poljoprivrednika.

Nezaboravan je bio i razgled veličanstvenog Hrama Pokrova presvete Bogorodice u centru Laktaša, jednog od najvećih u okruženju, kao i posjet izložbi Likovne akademije.

U Terme Laktaši došla je i delegacija SUH-a iz Trogira da se informira o termama, Vesla Guina i Jelica Antić, koje su donijele svoje jestive rukotvorine i počastile naše članove i osoblje hotela.

U dnevnu glazbu i zabavu, jednog dana je direktorica organizirala karaoke s nagradama, i to kao natjecanje između osoblja i nas Suhovaca. U žiriju je, uz direktoricu Mirjanu Čomić i potpredsjednika SUH-a Matu Obradovića, kao neutralni član bila i Vesla Guina iz Podružnice SUH-a Trogir. Natjecanje je ot-

vorio šef kuhinje, za njim su se izmjenjivali Suhovci i osoblje uz puno pjesme i navijanja. Na kraju Osječani su otpjevali svoju popularnu pjesmu „Kad procvatu jabuke“. Nakon kratkog vijećanja, žiri se dogovorio da su svi pobjednici - i na opće veselje i zadovoljstvo, svi su nagrađeni čašom pića, da bi zatim nastavili druženje uz pjesmu i ples, kao i svake večeri.

Vrhunac je bio Izlet u Banja Luku, panoramski obilazak grada, razgledavanje tvrđave Kastel koju su izgradili Rimljani u trećem stoljeću, a nakon toga odlazak do katoličke katedrale svetoga Bonaventure i sjedišta Banjalučke biskupije. U katedrali nam je časna sestra pojasnila današnju situaciju i rekla kako se vjernici okupljaju na misama u sve većem broju. Stigosmo tako i do Sabornog hrama Hrista Spasitelja gdje smo razgledali vrlo lijep i umjetnički uređeni hram.

A onda je uslijedio ručak iznenađenja. Na 15. katu Poslovnog centar Integra ušli smo u prekrasan restoran, uređen s puno ljubavi i truda. Pozdravio nas je direktor i vlasnik poslovnog centra gospodin Slobodan Stanković, koji je vlasnik i hotela San u Laktašima i zaželio nam dobrodošlicu i ugodan boravak u Banja Luci.

Poslije ručka posjetili smo trapističku opatiju Marija zvijezda koja postoji od 1869. godine u Banja Luci. Opat Franjo nam je ispričao kako su trapisti svojim dolaskom preporučili ovaj kraj i utemeljili sve moguće proizvodnje od cigle do električne energije, a naravno i proizvodnju sira čiji recept za proizvodnju oni jedini znaju i to je tajna njihovog reda trapista. Tradicija je stara 130. godina i sad se nastavlja zajedničkom proizvodnjom sira i suradnjom Trapističkog samostana „Marija zvijezda“ i zemljoradničke zadruge „Livač“. Iskristili smo priliku i kupili jedini pravi sir Trapist i likere kao i ljekovite pripravke koje također proizvode opati. Po povratku u hotel u Laktaše, opet - živa glazba.

Došla je tako i subota 24. listopada i naš završni liječnički pregled i povratak kući u Osijek. Završni utisak: mišljenje svih članova jest da u kojim god toplicama bili, nigdje nismo doživjeli takvu kvalitetu i poštovanje od strane cjelokupnog osoblja. Posebno hvala direktorici Mirjani Čomić, koja je bila prisutna kao dobar duh i ispravljala svaku najmanju sitnicu na sveopće zadovoljstvo svih nas, iako je sve bilo besprijekorno organizirano.

Otišli smo iz Laktaša sa ponovnom velikom željom za povratkom, jer smo od prvog momenta na svakom koraku osjećali domaću atmosferu - svi smo se znali po imenima, i osoblje i mi.

Terme Laktaši dolazimo i 2016. godine! (Mato Obradović)

U „inspekciji“ u Krapinskim i Tuheljskim toplicama

S ciljem upoznavanja svih potencijala korištenja raznih oblika terapija te pogodnosti za članove SUH-a, uprave Krapinskih i Tuheljskih toplica su sa SUH-om dogovorile organiziran posjet za predsjednike podružnica iz Zagreba.

Autobusom smo krenuli u lijepo jesenje jutro put Zagorja, i to, vjerovali ili ne, s besplatnim prijevozom cijelim putem do dvaju odredišta. To je bio poseban poklon vlasnika autobusa Miljenka Filipčića iz Male Krpenje 126 iz Krapinskih toplica. Hvala mu!

Ulazak u Krapinske toplice i vožnja kroz kompleks bazena tj. kroz Vodeni park Aquae Vivae (Žive vode), koji je „zlatna kruna višestoljetne tradicije termalnog, lječilišnog, zdravstvenog i kupališnog turizma u Krapinskim toplicama“ izazvao je divljenje osobito kod onih koji već nekoliko godina nisu pohodili ovo mjesto.

Primile su nas direktorica poduzeća Kras d.o.o iz Krapinskih toplica gđa. Kristina Marušić Meliš i voditeljica ugostiteljstva gđa. Renata Petrač te su nas povele u razgledavanje cijelog kompleksa unutarnjih bazena: od dječjeg bazena sa slapovima, s temperaturom vode od 36 stupnjeva, gljive s kišom i nekoliko gejzira, pa do rekreacijskog bazena površine 500 kvadrata sa 70 podvodnih masaža, 70 masažnih ležaljki, velikim vodenim toboganom i divljom rijekom temperature 34-35 stupnjeva. Pa tko bi tomu odo-

lio?! Za one hrabrije tu je i ronilački bazen dubok 4,5 m gdje pod stručnim vodstvom možete naučiti i roniti. Slijedio je bazen s valovima od 1,5 m koji podsjećaju na prave oceanske valove, dok je za rekreativce ovdje poseban bazen nešto niže temperature.

Uz to je stigla i posebna ponuda za naše umirovljenike, dobra hrana i piće, a po dogovoru i glazba. Nakon ukusnog ručka, vratili smo se u autobus i krenuli put Tuheljskih toplica. U poduzeću „Terme Tuhelj d.o.o.“ dočekale su nas direktorica gđa. Ivana Kolar i prodajna predstavница gđa. Tatjana Petranović. te nam pokazale cijeli novi hotelski kompleks (hotel sa 4 zvjezdice), bazene „vodeni planet tik do Zemlje“, vodene krevelte, gejzire, terapiju zvukom i bojama, ples u vodi, maratonsko plivanje u olimpijskom bazenu, noćna kupanja, termalnu vodu. Rezultat - osjećate se bolje već i od samog gledanja. Tu je i centar njege i ljepote i, naravno, nudi se dobro jelo i piće. Podsjetile su nas i na ljepote šetnji tim prelijepim zagorskim krajem, posjet dvorcu Mihanović i Muzeju krapinskih neandertalaca, ali i na popularna zagorska proštenja prepuna tradicionalnih drvenih dječjih igračaka i licitarskih srca upisanih na UNESCO-ovu listu nematerijalne baštine čovječanstva. SUH-ovci, palac gore! (*Biserka Budigam*)

UMAG

„Braća“ po sindikatu

Tradicionalni susret članova SUH-a iz Podružnica Umag i SPI-CGIL Domio Trieste održan je dana 18. listopada i bio je 17. po redu. Iz Umaga smo krenuli u 8 sati, da bi se već u oko 9 sati pridružili kolegama iz Domia i Muggie. Zajedno smo nastavili put do Palmanove. Razgled grada bio je vrlo interesantan, predivne arhitekture, okružen starim zidinama i kulama, iz kojih ulice vode na centralni trg.

Obišli smo Gradski muzej, muzej Velikog rata i katedralu, te prošetalii lijepim ulicama. Na centralnom trgu prisustvovali smo smotri «Bersaliera» - to je bila posebna stara vojna jedinica u živopisnim odorama, koja i danas čuva tu tradiciju. Nastavili smo put prema obližnjem Cervignanu, gdje smo u restoranu dočekani aperitivom. Uslijedili su kratki pozdravni govori i razmjena prigodnih poklona. Poslužen nam je bogati ručak, na kraju kojeg je zajednički rezana velika svečana torta. Uz ugodnu glazbu i ples nastavili smo druženje do kasnih popodnevni sati, kada smo se rastali od naših kolega i znanaca. Na rastanku smo si uz pozdrave zaželjeli da se naša druženja nastave. Slijedeći 18. susret održat će se kod nas.

STUDENTSKI GRAD

Udruženo u Veliki Tabor

Zadnju nedjelju u listopadu Podružnica SUH-a Studentski grad organizirala je izlet u Zagorje, točnije obilazak dvorca Veliki Tabor. Autobus je krenuo iz Studentskog grada upravo na dan početka zimskog računanja vremena, no svi su došli na vrijeme i sa velikom voljom za druženjem.

U Dubravi su nam se pridružili članovi sindikalne podružnice Podsljeme. Stigli smo u Grešnu Goricu, restoran u blizini Tabora grada, kako bismo popili kavicu i malo razgledali mini zoološki vrt s jarčićima i kozama, golubovima, zečevima i divljim svinjama, a rukotvorine izrađene od drveta plijenile su naše poglede.

Stigli smo u Veliki Tabor, utvrdu na sjeverozapadu Hrvatske u blizini mjesta Desinića, smještenu na nadmorskoj visini od 334 metra. U unutarnjem dijelu dvorca organizirana je manifestacija „Dani jabuka“, gdje se moglo pogledati razne sorte jabuka, degustirati savijače od jabuka i sira, kao i pečene kestene i kuhano vino. Dočekala nas je voditeljica Nives te provela kroz obnovljeni dio dvorca koji ne skriva ljepotu kasnosrednjovjekovnih i renesansnih utvrđenih gradova. Prolazeći hodnicima, saznali smo kako zidovi dvorca čuvaju tajnu grofa Celjskog i Veronike Desiničke.

A onda smo završili u Desiniću, u restoranu Grof Ratkaj, gdje su zvuci glazbe Ivica Zagorskog Fakina, podigli na noge veliki broj plesača, pa se plesni podij proširio i na terasu restorana. Još jedan u nizu sjajnih izleta zblizio je članove dviju podružnica, koji će zasigurno nastaviti suradnju. (*Snježana Živčić*)

Volimo li sami sebe

Uvijek se pozitivno postavite prema onome što želite; borite se za zdravlje, a ne protiv smrti. Smijte se. Budite radoznali. Učite nešto za što ranije niste imali vremena, družite se sa svojim vršnjacima. Ne osamljujte se!

Moja prijateljica je prije nekoliko dana bila na sprovodu rođaku, u gradiću koji rijetko posjećuje. Poznavala je malo prisutnih, tek nekoliko članova pokojnikove obitelji. Primijetila je kako je jedna starija žena uporno promatra imala je osjećaj da joj se smješka. Pokušala se sjetiti poznaje li je odnekud? Gotovo je na nju zaboravila tijekom obreda, ali joj je ova iznenada prišla, pozdravila je srdačno i upitala je li išla u gimnaziju u „zajedničkom“ mjestu. Prijateljica je počela intenzivno u sjećanju „listati“ albume profesora svoje generacije. Kako nije uspjela prepoznati lice sugovornice, na posljetku ju je upitala: „A što ste predavali?“. Žena je na trenutak zastala, a onda je, nimalo iznenađena, odgovorila „Ja sam isto bila - učenica“. Šok!

Ili kad sam susrela svoju susjedu pred poštom. Zamolila me neku uslugu. Kako smo obje žurile, rekla sam joj da me navečer nazove kako bismo detaljnije pričale o tome zbog čega me treba.

Znala sam da živi sama, a trenutno je hodala uz pomoć „štaka“. Navečer mi je objasnila da je pala i iščašila skočni zglobov, a kako je već „jako stara i sama, i nema nikoga svoga“, zamolila me da joj pomognem oko smještaja u dom za koji već gotovo 10 godina ima predanu molbu. Nisam znala podatke pa sam je zamolila da mi kaže datum rođenja, koji sam uredno zapisala, kao i druge podatke, ne razmišljajući o njima. No kad sam u jednom trenu osvijestila njezin datum rođenja, zapitala sam susjedu je li to točan datum. Ona je tužno rekla da je to je točno, „ja

sam vam već jako stara, prešla sam 70 let“.

Ostala sam osupnuta i zamišljena. Susjeda je mlađa od mene nekoliko mjeseci, a osjeća se jako stara! Čak sam osjetila krivnju zbog toga što se ja tako dobro osjećam usprkos godina! I što imam još toliko želja, energije i aktivnosti!

Počela sam intenzivno razmišljati o fenomenu samopercepcije, vlastitom doživljavanju sebe, svoga izgleda, o svojim mogućnostima za samostalan život, o samokritičnosti. Svjesna sam da starim, da sam „usporenija“, da ponekad nisam dovoljno motivirana za neku aktivnost i propuštam nešto što u mladosti ne bih propustila, no nisam bila nimalo zabrinuta.

Nakon „slučaja“ moje prijateljice, i nakon nekoliko sličnih dilema koje su postavili neki sugovornici (namjerno kažem sugovornici, jer su muški bili možda još nekritičniji u procjeni vlastitih sposobnosti), i sama sam ozbiljno i intenzivno počela razmišljati kako i zašto je tome tako.

Pokušat ću to objasniti našim neprepoznatim, bolje rečeno potisnutim strahom od starosti i starenja. Danas je vrijeme vladavine medija. Promiče se kult mladosti, pa i sami želimo što duže biti mladi. Nitko ne želi izgledati „staro“!

Kultura mladosti reklamira i modu za starije, koja oponaša elemente mladenačkog odijevanja, razne kozmetičke preparate za pomlađivanje pa čak i operativne zahvate u „odstranjivanju izdajničkih staračkih pjega i bora“. Smatra se da starost znači slabost, sporost, senilnost, beskorisnost.

U vama stanuje strah od bespomoćnosti, bolesti i smrti. U najnovije vrijeme strahovi su nešto više vezani za emotivnije doživljavanje samoga sebe kao što su kritika i poniženja, izolacije, gubitak ljubavi i voljenih osoba, pa čak i diskriminacija.

Mnogi stručnjaci (gerontolozi, psiholozi, sociolozi, fizijateri) nastoje pokrenuti novi način razmišljanja o starenju, takozvanom svjesnom starenju koje se definira „kao novi pogled i doživljaj starenja koji nas pokreće prema poštovanju i potrebi za mudrošću“.

Često citiram nedavnu javno izrečenu misao zagrebačkog gradonačelnika koji kaže kako „nitko ne želi biti star“, pa predlaže da se govori o starima kao o mudrima ili čak najmudrijima. Tako je ove godine za Međunarodni dan starijih osoba predložio da se promjene i nazivi domova za stare u domove za mudre ili mudrije. (Moram napomenuti, za one koji to nisu znali ili nisu primijetili, da su „gradski“ domovi u Zagrebu promijenili dugogodišnji naziv „dom za stare i nemoćne“ u „dom za starije“). I, doista, mislim da će i promjena samog naziva doma doprinijeti povećanju samopouzdanja ljudi koji borave u njemu.

No, najvažnije je da sami promijenimo način razmišljanja i stavove u vezi starenja. Svoj odnos prema starenju trebamo promijeniti u našoj percepciji samih sebe, dakle, ako smo stari, ne znači da smo odmah i nemoćni. Naime, znanje možemo zamijeniti iskustvom, navike i radnje možemo nadomjestiti „tehnikom“ iz dugogodišnje životne prakse, treba samo nastojati sačuvati kritičnost: uspoređujte se s osobom svoje dobi, ne s mladima, o smrti počnite razmišljati kao o neizbježnosti i vječnoj istini, a još više trebamo misliti kako smo živjeli.

Uvijek se postavite pozitivno u odnosu prema onome što želite; borite se za zdravlje, a ne protiv smrti. Smijte se. Budite radoznali. Učite nešto za što niste imali vremena ranije, družite se sa svojim vršnjacima. Ne osamljujte se!

Objektivno su pomaknute dobne granice umiranja, pa i sami percipiramo starost i starenje nešto udaljenije na „liniji života“. Važno je staviti sebe na pravo mjesto, u glavama imati realnu percepciju sebe.

I još jedan, ali možda najvažniji savjet: prije svake odluke potražite savjet stručnjaka, jer moja je susjeda postala malodušna nakon što su joj dobri susjedi obećali da će se brinuti za nju, ali je ta „ljubav“ trajala vrlo kratko - nakon što su svu imovinu prepisali na sebe, a nju smjestili u dom. Njoj je preostao gubitak samopoštovanja i osjećaj prevarenosti i napuštenosti.

Volite sebe, to je prvo. Ali, ne sramite se biti stari!

Želim biti pravedna

Pitanje: Imam dva sina, a sa starijim živim u zajedničkom domaćinstvu. S njim sam sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim mu nakon moje smrti pripada najveći dio moje imovine. Što se tiče ispunjavanja ugovornih obaveza stariji sin je korektan. Ipak me peče savjet što sam starijem sinu odredila veći dio imovine, a mlađem sinu za sada ništa nisam ostavila. Zato razmišljam da preostali dio imovine ostavim mlađem sinu. Mogu li ja to učiniti obzirom da sam sa starijim sinom sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju. (M.T., Slavonski Brod)

Odgovor: Prema Vašem upitu proizlazi da ste najveći dio imovine ugovorom o doživotnom uzdržavanju ostavili starijem sinu. Preostalom imovinom koja nije obuhvaćena ugovorom, možete slobodno raspoređivati. Dakle možete je darovati ili oporučno ostaviti mlađem sinu. Možete je i prodati, a novac dati mlađem sinu ili kome god hoćete. Dakle nema nikakvih prepreka da preostalim dijelom imovine slobodno raspolažete.

Čija je oporuka valjana

Pitanje: Nemalo sam se iznenadio kada sam saznao da je moja majka sastavila oporuku u korist moje sestre. Naime, prije dosta vremena oporukom mi je ostavila znatan dio svoje imovine, tako da sam bio siguran da sam njezin nasljednik. Sada se očigledno situacija mijenja, jer sestra ima oporuku koja je kasnije sastavljena. Zanima me gubim li imovinu koju mi je majka ostavila prijašnjom oporukom, te imam li pravo na nužni dio. (Ž.R., Zadar)

Odgovor: Odgovor na Vaš upit ovisi o sadržaju oporuke. Naime, ako kasnije sastavljena oporuka u korist Vaše sestre sadrži odredbu da sestra nasljeđuje cjelokupnu imovinu, tada je ranije sastavljena oporuka bez pravne važnosti, ali možete tražiti nužni dio. Ukoliko ta oporuka ne sadrži takvu odredbu onda, temeljem ranije napisane oporuke možete naslijediti imovinu tada navedenu u oporuci, ukoliko ta imovina nije izrijekom navedena u kasnije sačinjenoj oporuci. Nužni dio vam uvijek ostaje.

Obiteljska mirovina po sinu

Pitanje: Supruga i ja živjeli smo u zajedničkom kućanstvu sa sinom koji nije bio oženjen te nije imao djece. U času njegove smrti u saobraćajnoj nesreći, supruga i ja smo imali svaki po 68 godina, te smo bez imovine i sredstava za život. Pokojni sin nas je uzdržavao, jer ne bismo imali od čega živjeti. Zanima nas imamo li pravo na obiteljsku mirovinu po sinu i što trebamo poduzeti da je realiziramo? (I.J., Zagreb)

Odgovor: S obzirom na činjenicu da Vi i supruga imate preko 60 godina života, pripada Vam pravo na obiteljsku mirovinu. S obzirom da pokojni sin nije u času smrti imao bračnog druga, ni djece, Vi i supruga ćete steći pravo na obiteljsku mirovinu u jednakim dijelovima.

Zahtjev za obiteljsku mirovinu trebete podnijeti podružnoj službi HZMO s dokumentacijom kojom dokazujete svojstvo roditelja, smrt sina i dokaz(e) da Vas je Vaš sin uzdržavao do svoje smrti.

Zastara otpremnine?

Pitanje: Nakon 22 godine staža kod istog poslodavca proglašena sam tehnološkim viškom te sam dobi-

la otkaz. Nakon odrađivanja otkaznog roka, prijavila sam se na Zavodu za zapošljavanje. Poslodavac je u otkazu naveo da imam pravo na otpremninu u skladu sa zakonskim propisima. Međutim, iako je prošlo devet mjeseci od prestanka radnog odnosa, poslodavac mi ne isplaćuje otpremninu, a na svaki moj upit odgovara da će otpremnina uskoro biti isplaćena. Što da radim kako bih dobila ono što mi prema zakonu i ugovoru o radu pripada? (M.N., Pula)

Odgovor: Hitno trebete poduzeti sve potrebno da Vam poslodavac isplati otpremninu. Ovo iz razloga što poslodavac može otići u stečaj, a onda su mali izgledi da se domognete svoje otpremnine. Ili, možda poslodavac kalkulira s mogućnošću zastare koja u slučaju potraživanja iz radnog odnosa nastupa nakon isteka od 3 godine, računajući od dana dospeljeka prava na otpremninu. Stoga Vam savjetujem da od poslodavca pismeno zatražite isplatu otpremnine do određenog roka, pod prijetnjom utuženja. Ako ne isplati otpremninu u traženom roku, tužite ga bez odlaganja. Znanja radi, otpremnina ne može biti manja od jedne trećine prosječne mjesečne plaće koju ste ostvarili u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, i to za svaku navršenu godinu rada.

Sinovi me iskorištavaju

Pitanje: Vlasnica sam većeg trosobnog stana u užem centru Zagreba. Muž mi je umro prije 10 godina, a u stanu živim s dva sina koji čine sve da mi zagorčaju život. Pored ostalog, ne žele plaćati režije, već traže da ih ja plaćam "jer imam veliku penziju". Uz to svakodnevno me maltretiraju i traže od mene da idem u dom, a stan prepisem na njih. Kako da se obranim, jer ovo neću moći dalje podnositi? (G.G., Osijek)

Odgovor: Obzirom da ste vlasnica stana, a da sinovi samo stanuju, tražite od njih da počnu plaćati režije, te da Vam plate sve zaostatke. Uz to zaprijetite im da ćete poduzeti sve potrebno da ih odlukom suda iselite iz stana. Mišljenja sam da ćete bez problema uspjeti sa tužbom za iseljenje sinova iz stana, premda takav korak zahtijeva veliku dozu odlučnosti i vlastite hrabrosti. No, kako ste naveli, postojeće stanje ne neizdrživo.

Dug poslije smrti

Pitanje: Prije tri godine posudio sam bratu veći iznos novca, ali nismo radili ugovor o zajmu, jer smo smatrali da između braće nije potreban nikakav ugovor. Predaji novca bili su nazočni naši sinovi, moj i bratov. Dogovorili smo da se zajam vrati u roku od dvije godine, o kamatama nije bilo riječi. Nažalost, brat je u međuvremenu umro. Nakon njegove smrti provedena je ostavinska rasprava na kojoj nije bilo spomena o bratovom dugu prema meni. Za nasljednike su proglašeni sin i kćer. Oni se nisu do sada izjasnili prihvaćaju li očev dug ili ne. Bojim se da ne ostanem bez pozajmljenog novca, a pogotovo iz razloga što nismo sklopili pisani ugovor o zajmu. Što trebamo poduzeti da zaštitim svoje interese? (Đ.I., Split)

Odgovor: Ugovor o zajmu ne mora biti u pisanom obliku, ali bi bilo bolje da jest. Imate svjedoke koji će za slučaj potrebe moći svjedočiti na sudu. Što se tiče kamata, iako nije ugovorena, možete tražiti zakonsku zateznu kamatu. U slučaju da nasljednici pokojnog brata ne prihvate povrat zajma, morat ćete podnijeti tužbu sudu tražeći povrat zajma. U svakom slučaju morate paziti da Vam ne istekne 5 godina od roka za povrat zajma, jer će nastati zastara. Zato krenite odmah u akciju.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika

01/46 55 111/244

MILAN TOMIČIĆ, VODITELJ PRAVNOG SAVJETOVALIŠTA SUH-A

Posve slučajni borac

Ponosan sam na SUH koji je svojim djelovanjem i vidljivošću u posljednje tri-četiri godine pridonio osvješćivanju javnosti o teškom položaju umirovljenika i starijih osoba, ali imam osjećaj nemoći kad vidim da se ni zakonima, niti pravosudnim sustavom, ne uspijeva vratiti dostojanstvo starijima

„U SUH sam došao 2006. godine tako što me pokojni šef Međunarodnog odbora SUH-a Ettore Poropat zamolio za pomoć ponovnog pokretanja pravnog savjetovališta u prostorijama Radničkog doma u Zagrebu, a koje je postojalo još od 23. ožujka 1999. godine“, priča Milan Tomičić. Prvi pravni savjetnik je bio Ivan Starčević, a neposredno prije Milana to je obavljao Ivan Mihalić. Ove godine mu se pridružio Anto Kuprešak.

„Uglavnom, u životu nikad prije nisam bio sindikalni aktivist, već sam, kako bi se danas reklo, bio korporativni pravnik; svojih 35 godina radnog staža odradio sam u PPK Zagreb, Sila-Rapid, Lipa Mill, a naknadno deset godina po umirovljenju u firmi Princ d.o.o. Iskreno rečeno, nikad mi nije palo na pamet da ću jednog dana biti sindikalni aktivist i borac za prava umirovljenika.“, kaže Milan.

Na poslijetku sam od 2006. do 2012. honorarno, za simboličan iznos, vodio SUH-ovo savjetovalište, iako sam to isprva prihvatio samo na kratak rok. Međutim, tužni slučajevi, svijest o zanemarenosti starijih građana, nemoć pred sudovima, doveli su me do današnje pozicije ne samo pravnog savjetnika i voditelja Pravnog savjetovališta SUH-a, već sam postao i sindikalni aktivist izborom za zamjenika predsjednice SUH-a 2012.“

Milan je rođen 1944. godine u Bihacu, hrvatskoj obitelji podrijetlom iz Lovinca. Tamo je završio samo prva četiri razreda osnovne škole, a onda je obitelj preselila u Zagreb. Tu je završio gimnaziju te upisao Pravni fakultet. Zašto baš Pravni? Zato jer je to od svih poziva najmanje - zanat. Zapravo, prvo je htio biti novinar, pa je računao da će preko pra-

va doći do tog zanimanja. U to vrijeme nije bilo novinarskog fakulteta, pa je izabrao okolni put. Tijekom studija zavolio je pravo.

„Kad bih opisivao svoje radne godine, zapravo sam se više bavio papirima i zastupao firme pred sudovima, a tek sam se ovdje u SUH-u počeo baviti - ljudima. I tu prepoznajem stvarnu svrhu prava, a to je zaštita prava pojedinaca i skupina. Mnogi su prošli kroz moju skromnu kancelariju, više od dvije tisuće osoba, no sigurno sam mnogima pomogao, jer bi dolazili ponovo, s novim slučajem i problemom.“ naglašava Tomičić.

Milan savjetuje već devet godina, a posebno pamti slučajeve vezane uz dosmrtno i doživotno uzdržavanje, kao i brojne oporuke i darovne ugovore kojima je „kumovao“. Nikad neće zaboraviti slučaj odgođenog darovanja sinu i snahi kad je bračnom paru savjetovao da planirano darovanje ipak uvjetuju prijenosom vlasništva tek po svojoj smrti. Bračni par je poslušao i nakon više mjeseci došao zahvaliti jer bi inače završili na cesti, pošto su shvatili da je sin imao namjeru odmah prodati imanje. Ima i puno slučajeva potpisivanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, a da uzdržavane osobe nisu bile svjesne opasnosti takvog čina.

Primjerice, nikad neće zaboraviti osjećaj nemoći zbog sudbine bračnog para kojeg je primamio oglas privatnog starijeg doma da mogu u zamjenu za svoj stan imati besplatni smještaj i hranu. Na žalost, kad su kroz par mjeseci shvatili da je skrb loša, htjeli su se vratiti u svoj stan, no stan je već bio prodan, a oni se nisu usudili podnijeti tužbu jer nisu imali novaca za odvjetnike, i, što je još

važnije, bojali su se zlostavljanja od strane vlasnika doma. Stoga se Milan s osobitim entuzijazmom uključio u vođenje kampanje „Zaustavimo ekonomsku zloupotrebu starijih osoba“, te održao i niz radionica kako bi se osvijestio taj problem.

Milanova obitelj, supruga Ana i kćer Ivana, ponosne su na svog hiperaktivnog člana, iako ga „privatiziraju“ vikendom kad mora obavljati poslove u vinogradu.

„A ja sam ponosan na SUH koji je svojim djelovanjem i vidljivošću u posljednje tri-četiri godine pridonio osvješćivanju javnosti o teškom položaju umirovljenika i starijih osoba, ali i nizom inicijativa uspio utjecati na brojne zakone i prakse, kojima se umirovljenike donekle zaštitilo. Međutim, razočaran sam što političari najčešće ne shvaćaju koliko zanemaruju starije osobe, što je naročito vidljivo iz činjenice da je svaki treći siromašan, o čemu nikad ne govore. Najgori je, pak, osjećaj nemoći i mene kao pravnika kad vidim da se ni zakonima, niti pravosudnim sustavom, ne uspijeva vratiti dostojanstvo starijima. Njih se u društvu najčešće percipira kao trošak i teret. Sramota!“ - zaključuje Milan.

U slobodno vrijeme, kojega je sve manje (*jer je Milan i broj svojeg mobitela objavio za potrebe hitnog pravnog savjetovanja*), voli zaigrati belu i pratiti sportske događaje na TV-u. Navija za Dinamo, ali s puno manje entuzijazma no prije njegova preuzimanja od strane braće Mamić.

Milan, koji je postao uvjereni sindikalist tek sa 68 godina, drži da je učlanjivanje u umirovljeničke udruge poput SUH-a najbolji recept za obranu prava. Jer, iako je pravnik, drži da je bolje spriječiti nego liječiti.